

Úloha a místo velitelů při organizování SPP

Československá lidová armáda se neustále rozvíjí jako moderní armáda, která důsledně plní úkoly obrany socialistické vlasti. Současná etapa je charakterizována pozitivními výsledky při zvyšování bojové pohotovosti a plněním internacionálních závazků a z toho vyplývajících povinností.

Nepřetržitě zvyšování bojové pohotovosti je podmíněno upevňováním vedoucí úlohy strany a prohlubováním stranického vlivu na všechny oblasti vojenské činnosti. Trvale rostoucí požadavky na bojovou a mobilizační pohotovost útvarů a svazků naší armády, v podmínkách třídně rozděleného světa, kladou velké nároky na rozvoj a zkvalitňování stranickopolitické práce.

Stranickopolitická práce v armádě je relativně ucelený, neustále se dynamicky rozvíjející systém uvědomělé a cílevědomé práce v oblasti teorie i praxe velitelů, náčelníků, politických orgánů, politických pracovníků, stranických i svazáckých organizací v procesu nepřetržitého uskutečňování vojenské politiky strany v ČSLA.

„Posláním stranickopolitické práce,“ jak uvádí náčelník Hlavní politické správy ČSLA ve svém projevu na aktivu velitelů, politických orgánů a stranických funkcionářů k projednání závěrů 11. zasedání ÚV KSČ, „je vytvářet takové ovzduší, aby každý příslušník ČSLA chápal nezbytnost nepřetržitě bojové pohotovosti, byl prochnut vysokým pocitem odpovědnosti za plnění úkolů, které strana a lid ukládají naší armádě.“ Hlavním úkolem je zvyšovat kvalitu a dosahovat vysoké efektivnosti stranickopolitické práce, tak aby odpovídala náročným požadavkům XV. sjezdu KSČ a zabezpečovala plnění „Rozkazu ministra národní obrany pro výcvikový rok 1978–1979“ a „Směrnice ministra národní obrany a náčelníka hlavní politické správy na výcvikový rok“.

Z toho vyplývá nutnost, aby velitelé a politické orgány jako základní nositelé sy-

stému stranickopolitické práce, v jednotném a družném úsilí nepřetržitě poznávali a ve své praxi využívali osvědčených prostředků této činnosti. Úspěšný rozvoj stranickopolitické práce je závislý na tom, jak důsledně řídí a organizuje činnost všech podřízených velitelů, politických pracovníků a náčelníků velitel s nedílnou velitelskou pravomocí, který je rozhodujícím prvkem daného systému a zárukou jeho efektivního fungování.

Armáda, jako socialistická vojenská organizace, vybavila velitele nedílnou velitelskou pravomocí na stranickém základě. Jejím specifickým rysem je zvláštní způsob uplatňování ve struktuře stranickopolitické práce a osobní odpovědnost nejen za bojovou a mobilizační pohotovost, ale i politickou připravenost podřízených. V nejširším slova smyslu nedílná velitelská pravomoc v sobě zahrnuje přístup velitele k plnění všech povinností a úkolů, které vyplývají z jeho poslání v armádě socialistického státu. Jsou to úkoly nejen v oblasti velení, řízení, organizování ale i v oblasti rozvíjení vedoucí úlohy strany, zkvalitňování práce stranických organizací a komunistické výchovy podřízených. Tato skutečnost klade na velitele závažný úkol, kterým je aktivní podíl na cílevědomé stranickopolitické práci. Velitel, který ve své činnosti jednoznačně vychází z těchto požadavků, musí neustále upevňovat náročný i kritický přístup k hodnocení, posuzování, analyzování a zobecňování činnosti podřízených velitelů jako přímých a bezprostředních politických vedoucích svých podřízených, při tom důsledně vycházet z kvalitativních změn, ke kterým v současné době dochází ve výstavbě armády.

Zavádění nové bojové techniky klade nesrovnatelně vyšší nároky na subjektivního činitele a jeho morálně politický faktor. Složitá dialektika vztahů člověk – technika se stává závažným problémem, který výrazně ovlivňuje nový způsob mo-

rálně politické motivace, založené na jednoznačné světónázorové orientaci.

Logika vývoje je taková, že čím mohutnější síly a technickou moc poskytuje věda, tím větší váha připadá sociálním faktorům, které vyžadují další upevňování morálně politického stavu a vysoké kázně. Tato skutečnost ukazuje, že kvalitativní přeměna v materiální a technické základně vojenství je pouze podmínkou a předpokladem závažnějších změn v sociálně politické a světónázorové přípravě subjektu jako rozhodujícího činitele vojenské převahy nad nepřítelem.

Velitel se v tomto úsilí, při plnění plánu bojové a politické přípravy, opírá o stranické organizace, které jsou hlavním zdrojem síly a úspěchu. Ve spolupráci se stranickými funkcionáři pečuje o neustálé zvyšování účinnosti stranického vlivu na život útvarů a jednotek cestou dodržování leninských norem stranického života a prohlubováním vnitrostranické demokracie. Složitost úkolů, které každodenně řeší stranické organizace, klade stále vyšší nároky na úroveň vnitrostranického života. Přímá účast velitele na bohatém životě strany pomáhá k jejímu hlubšímu promyšlení a uvádění do praxe. Současně veliteli umožňuje lépe poznat lidi, jejich práci a spolu s politickými orgány přijímat opatření k dalšímu zvyšování akceschopnosti jednotlivých stranických organizací, které jsou rozhodujícím článkem spojení strany se širokými masami příslušníků útvarů a svazků.

Velitel, který se opírá ve své činnosti o stranické organizace a politické orgány, musí cílevědomě vést příslušníky svých útvarů a jednotek k rozšiřování jejich politických znalostí a upevňování komunistického přesvědčení; jsou nezbytným předpokladem oddanosti komunistické straně i zárukou úspěchu v práci a vítězství v boji.

V příští raketové jaderné válce by jednotlivci a jednotky často plnili samostatné úkoly, které by mnohdy rozhodovaly o úkolech strategické povahy. Proto potřebují více vědomostí, odhodlání, rozhodnosti, odvahy, hlubší pochopení vzájemných souvislostí a pevnější přesvědčení o správnosti věci.

Tento cílový fenomén předpokládá pravidelným posilováním třídního uvědomění prohlubováním výchovy k socialistickému vlastenectví a proletářskému internacionalismu vést podřízené k odpovědnému a iniciativnímu plnění všech úkolů bojové a politické přípravy.

V procesu organizování a nepřetržité stranickopolitické práce je nutné pěstovat u příslušníků hrdost z dosažených výsled-

ků při budování a obraně rozvinuté socialistické společnosti a usměrňovat je k důslednému plnění vojenských povinností, které vyplývají z jejich funkčního zařazení. Neustálé upevňování bratrských vztahů mezi našimi národy a národy ostatních socialistických zemí je základem, ze kterého pramení pocit vysoké odpovědnosti za internacionální obranu socialismu a plnění úkolů, které vyplývají z vojenské přísahy, řádů a předpisů. Soustavné odhalování reakční politiky soudobého imperialismu, cílů vojenskoprůmyslového komplexu USA a jeho vojenské mašinérie vede vojáky i velitele k politické bdělosti a ofenzivnosti vůči všem formám antikomunismu, antisovětiismu a ostatním projevům buržoazní ideologie.

Velitel svým osobním příkladem povzbuzuje podřízené velitele, politické pracovníky a příslušníky štábu k soustavnému osvojování si marxisticko-leninské teorie jako metodologického základu, důsledného spojování politických a odborných otázek v praxi jednotek a útvarů.

Zkušený velitel ve své konkrétní činnosti plně využívá marxisticko-leninské přípravy vojáků z povolání i politického školení mužstva a poddůstojníků jako neucelenější pedagogicky nejpracovnější a ideově nejúčinnější formy prohlubování kvality ideologické práce a zvyšování jejího vlivu na utváření marxisticko-leninského názoru.

Funkční povinnosti ukládají veliteli, aby spolu s politickými orgány analyzoval stav marxisticko-leninské přípravy, včas přijímal opatření a usměrňoval úsilí politického aparátu i stranických organizací k jejímu zefektivňování a zkvalitňování. Praxe potvrzuje, že tam, kde velitel, politické orgány a stranické organizace důsledně dbají, aby se zvyšovala účinnost marxisticko-leninské přípravy, kde usilují o její těsné sepětí se životem vojsk, tam vojáci z povolání správně chápou vysokou odpovědnost za politickou práci mezi vojáky a ochotně pracují v agitačně propagačních kolektivech, při zabezpečování politických informací nebo jiných formách masové politické práce, které uvádějí směrnice pro ideologickou práci v ČSLA.

Vedle organizátorských schopností velitele, dovedně využívaných ve stranickopolitické práci, plní v tomto směru významnou úlohu i jeho osobní účast při výběru a všestranném rozmístování důstojníků. Velitel v této souvislosti studuje přednosti a nedostatky podřízených, pomáhá jim v jejich služební i angažované politické práci na veřejnosti a vede je k tomu, aby se plně věnovali svému povov-

lání. Soustavně dbá, aby získávali nezbytné vysoké morálně politické a psychologické vlastnosti. Na odpovědnosti a cílevědomosti řešení těchto úkolů závisí do značné míry úroveň individuální výchovné práce velitelů, politických pracovníků a náčelníků se svými podřízenými.

Politická, organizátorská a ideově výchovná činnost velitele s mladými velitelsko-technickými kádry je v současné době nejzávažnějším problémem. Mladí důstojníci jsou budoucností naší armády a zárukou její vysoké bojovosti v příštích letech. V rukou velitelů jsou mnohé „osudy“ jednotlivců a jejich perspektivy, které závisí na tom, jak se mladí důstojníci v prvních letech své služby osvědčí ve funkcích, jak úspěšně budou pokračovat v bojových tradicích starších generací a jak si osvojí zkušenosti, které předcházející generace velitelů nashromáždily.

Zkoordinovat veškerou výchovnou práci velitelů, náčelníků — všech vychovatelů s podřízenými na jednotlivých stupních a usměrnit ji k řešení nejdůležitějších otázek v každé době je závažný úkol velitele. Ukazuje se, že zdokonalování politicko-organizátorské práce je trvalý proces, který vyžaduje ustavičné přihlížet k tomu, aby jeho formy a metody byly cílevědomě vyvozovány z nároků na zabezpečení úkolů politiky strany, z potřeb bojové pohotovosti a konkrétních podmínek.

V úzkém sepětí teorie s praxí vychovává velitel podřízené důstojníky a vede je k získání potřebných vlastností, které umožňují plnit složité a odpovědné úkoly. Důsledně dbá, aby svým jednáním a vystupováním učil podřízené spojovat marxisticko-leninskou teorii s praxí komunistické strany.

Vede důstojníky k osvojování si umění vysvětlovat ideje komunismu v živé podobě, v bezprostředním spojení s životem a prací vojáků. Svým osobním příkladem povzbuzuje všechny vojáky z povolání, aby usilovali o přeměnu těchto idejí v osobní přesvědčení a přetváření v obětavé jednání všech příslušníků armády. Protože: „Nás komunisty,“ jak uvádí soudruh Husák ve zprávě na zasedání ústředního výboru KSČ ve dnech 15. a 16. března 1978, „lidé poznávají nejen podle slov, ale především podle činů. Komunisté vždy musí být s lidmi, žít jejich problémy, těžkostí i radostmi, nepropadat uspokojení z úspěchů, ani neztrácet hlavu při dočasných nesnázích. Nás nesmí odradit, když narazíme na nepochopení či nesouhlas. Někdy musíme po hotové, vydlážděné cestě, každý její úsek musíme klestit a budovat.“

Upevňování těchto vlastností je přímo spojeno se zkvalitňováním pracovního stylu velitele, jeho neustálým promyšlením a tvůrčím způsobem aplikovaným na konkrétní situace, které ve své rozmanitosti přinášejí běžný život. Velitel — vedoucí pracovník leninského typu se musí vyznačovat vysokou ideovou pevností, jednotou slov a činů, zásadovostí, blízkým vztahem k lidem, odpovědným přístupem k řešení každého problému a nesmiřitelností k nedostatkům. Požadavky strany na styl vedoucího pracovníka s růstem složitosti úkolů se neustále zvyšují.

Je třeba, v souladu s požadavky XV. sjezdu KSČ a porady celooarmádního stranického aktivu, dosáhnout vyšší úrovně kvality řídicí a organizátorské práce velitelů a štábů jako nezbytné podmínky úspěšného splnění všech úkolů. Důsledně při tom uplatňovat leninský styl a metody práce, zejména odpovědnost, komplexnost, vědecký a politický přístup a náročné hodnocení dosahovaných výsledků.

V pracovním stylu každého velitele se odráží rysy jeho osobnosti. Proto nutnou podmínkou úspěchu při zdokonalování stylu řízení podřízených je individuální přístup a práce s jednotlivcem. Spolu se staršími a zkušenými funkcionáři pomáhá důstojníkům osvojovat si vědecké způsoby práce.

Účí je odhalovat vzájemnou dialektickou podmíněnost jevů a procesů, umění analyzovat fakta, vyvozovat objektivní závěry a přijímat odpovídající rozhodnutí. Důležitým rysem osobnosti velitele je jednota slov a činů, jednota úmyslu a jeho včasná realizace. Cílevědomost, důslednost, tvůrčí přístup k řešení úkolů a dovedné uskutečňování každého započatého úkolu je vlastnost, která získá veliteli úspěch v práci a obdiv podřízených. Charakteristickým rysem velitele, který plně odpovídá dosaženému stupni rozvoje naší armády, je umění spojovat své znalosti a přednosti se znalostmi a zkušenostmi kolektivu ostatních velitelů, náčelníků a politických pracovníků.

Jedním z důležitých úkolů všech velitelů, především však vyšších funkcionářů, je posilování úcty a lásky k velitelům, důstojníkům a vojenskému povolání. Neustále se měnící situace, nedostatek času k hlubšímu zamyšlení nad některými otázkami mezilidských vztahů, většinou pod tlakem aktuálních problémů technického charakteru, odsouvají do pozadí otázky zdánlivě menší důležitosti. Ve skutečnosti láska a úcta k veliteli, které vycházejí z neformálního uznávání jeho vojenských předností a lidských vlastností vypěstovaných na základě vzájemných soudruž-

ských vztahů, mají velký vliv na iniciativní plnění všech rozkazů, nařízení i osobních povinností. Vychovávat úctu k veliteli, to znamená vést každého podřízeného vojáka z povolání i vojáka základní služby k příkladnému plnění všech úkolů.

Možnost záměrně rozvíjet lásku a úctu k veliteli je jednou z velkých vymožeností, která se zrodila se vznikem armády dělníků a rolníků v době Velké říjnové socialistické revoluce v sovětském Rusku a která se stala světovou tradicí našich ozbrojených sil. Povinností velitele je využívat všech forem stranickopolitické práce k popularizování hrdinských činů důstojníků a vojáků útvarů, které vykonali v době budování ČSLA. V tom nám bude neustále vzorem vztah sovětských vojáků i civilního obyvatelstva ke svým velitelům v době Velké vlastenecké války. „Ne jednou,“ píše s. Brežněv v „Malé zemi“, prostí vojáci „chránili důstojníka vlastním tělem před kulometnou dávkou, před výbuchy min a střelami nepřítele.“

Především proto, kdy velitelé spolu s politickými orgány a zasloužilými vojáky z povolání organizují stranickopolitickou práci k výchově vojáků v duchu tradic, nemohou opomenout hrdinské činy příslušníků prvního armádního sboru v bojích u Sokolova, Kyjeva, Dukly a na ostatních místech společných bojů po boku Rudé armády. Současně usměrňují úsilí všech funkcionářů, kteří se bezprostředně podílejí na výchově, k tomu, aby organicky spojovali všechny tyto příklady se současností a ukazovali, že dnešní velitelé, kteří získali potřebné teoretické i praktické znalosti, důstojně pokračují v tradicích válečných hrdinů a ve stejné míře zasluhují lásku a úctu svých podřízených.

Každým rokem přináší život stále nové formy stranickopolitické práce, které doplňují bohatou stupnici ideově politického působení na všechny příslušníky armády. V důsledku toho velitel spolu s politickými pracovníky neustále učí a vštěpuje trvalé návyky ze stranickopolitické práce diferencovaně všem důstojníkům podle stupně jejich funkčního zařazení.

Důraz klade na to, aby byla vysoko oceňována její účinnost při správném formování morálně politických, bojových a psychologických vlastností všech příslušníků armády. Z toho vyplývá, že velitel s nedlouhou velitelskou praxí, který odpovídá za veškerou činnost a život podřízených, je povinen dobře znát a vhodně používat všech forem a metod stranickopolitické práce.

Ve výchově mladých důstojníků, kteří absolvovali vojenské školy a jejich vědomosti se doposud nezměnily v pevné pe-

dagogické návyky, je upřímné slovo velitele, včasné upozornění či pochvala významným nástrojem dotváření profilu iniciativního a odpovědného velitele. U mnohých útvarů a svazků velitelé využívají přípravy vedoucích politického školení mužstva a poddůstojníků k předávání nejlepších zkušeností ze stranickopolitické práce. Veškerá tato činnost přispívá velmi rychle k formování mladých důstojníků a získávání takových schopností a vlastností, bez nichž se nemohou stát dobrými veliteli—vychovateli.

Předpokladem úspěšné stranickopolitické práce na kterémkoli stupni je družná spolupráce a jednotné úsilí velitelských a politických orgánů, cílevědomě orientované k výchově a všestranné přípravě nových politických pracovníků.

Nová generace mladých politických pracovníků neměla doposud příležitost osvědčit své neochvějné ideové přesvědčení, věrnost komunistické straně a oddanost socialistické vlasti ve skutečném boji. Nepodíleli se ani na obrovském úsilí předcházejících bojovníků strany při výstavbě moderní armády, kteří mnohdy „za pochodu“ učili sebe i velitelský sbor politickovychovné práci. Dnešní političtí pracovníci mají jiné podmínky pro svou činnost, které jsou dány kvalitativními změnami v armádě.

Proto velitel, který uskutečňuje důsledně politiku strany v armádě, pečuje o výchovu politických pracovníků, vede je k tomu, aby měli všestranně vojenskoodborné, technické i politické znalosti, hluboké ideové přesvědčení, vysokou morálku, aby byli všestranně kulturně vyspělí a měli silnou vůli.

Politický pracovník potřebuje hluboké teoretické znalosti a schopnost vládnout uměním prosazovat komunistické ideály a přesvědčivě je obhajovat. Bezprostřední prosazování a uskutečňování politiky strany v ČSLA politické pracovníky zavazuje k hluboké znalosti otázek výstavby strany a osvojování si metod stranickopolitické práce. Její odpovědné organizování předpokládá schopnost přesně naplánovat práci, správně rozložit síly, vybrat pracovníky pro plnění úkolů a zajistit kontrolu. Při této činnosti může velitel bohatě poskytovat politickým pracovníkům potřebné zkušenosti ze svých organizátorských schopností a učit je spojovat vysoké ideové přesvědčení s mistrovstvím řídicí práce.

Rozhodující je to, aby stranickopolitická práce měla vždy stranický a třídní charakter a byla vedená v duchu vysoké komunistické zásadovosti.